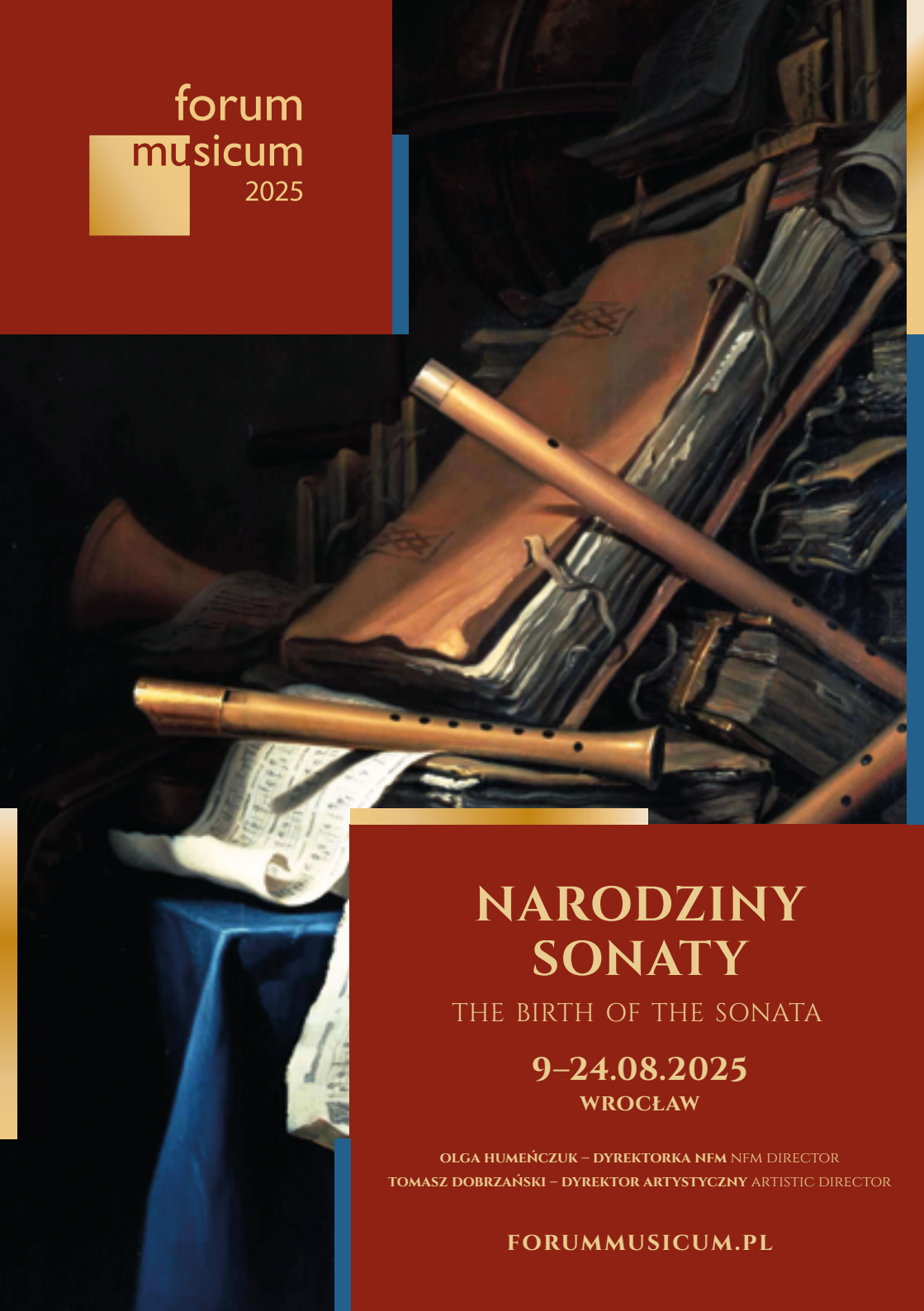

A detailed still life painting of various musical instruments and sheet music. In the foreground, a long, slender flute with a silver body and gold keys lies horizontally. Behind it, a brass instrument, possibly a trumpet or trombone, is partially visible. To the right, a large, ornate brass instrument, likely a tuba or euphonium, is partially obscured. The background is filled with stacks of sheet music, some open and some closed, with handwritten notes and musical staves visible. The lighting is dramatic, with strong highlights on the instruments and deep shadows in the background. The overall composition is dense and artistic.

forum
musicum
2025

NARODZINY SONATY

THE BIRTH OF THE SONATA

9–24.08.2025

WROCLAW

OLGA HUMEŃCZUK – DYREKTORKA NFM NFM DIRECTOR
TOMASZ DOBRZAŃSKI – DYREKTOR ARTYSTYCZNY ARTISTIC DIRECTOR

FORUMMUSICUM.PL

TOMASZ DOBRZAŃSKI
Dyrektor artystyczny Forum Musicum
Artistic Director of Forum Musicum

fot. photo: Łukasz Rajchert

Nieźmiernie cieszę się, że mogę zaprosić Państwa na kolejną edycję Forum Musicum poświęconego muzyce dawnej wykonywanej w zgodzie z historycznymi praktykami. W tym roku głównym tematem naszych spotkań z publicznością uczyniliśmy jedną z najważniejszych form instrumentalnych klasycyzmu i romantyzmu – sonatę. Świadkiem jej narodzin była wcześniejsza epoka – barok, czas niejednego przecież przełomu w historii kultury. Sam proces kształtowania się sonaty jest, moim zdaniem, jednym z najciekawszych w dziejach muzyki. Musimy uświadomić sobie, że do końca XVI wieku muzyka instrumentalna oparta była całkowicie na wzorcach wokalnych – to właśnie na wyłanianiu się form instrumentalnych z muzyki wokalne procesy polegał. Jego ilustracją będzie program trzech koncertów. Podczas pierwszego z nich znakomici artyści związani z Wrocław Baroque Ensemble – Zbigniew Pilch i Marta Niedźwiecka – w przekrojowym programie zaprezentują wspólnie wczesne, siedemnastowieczne sonaty skrzypcowe. Inni festiwalowi wykonawcy – ceniony przez międzynarodową krytykę zespół Concerto Scirocco – przybliżą nam nie tylko tytułowy gatunek, ale również inne, należące do wczesnej twórczości instrumentalnej, wskazując na ich powinowactwo z formami wokalnymi. Członkowie Filatura di Musica skupią się natomiast na istotnym elemencie rozwoju interesującego nas zjawiska, jakim była praktyka improwizowanego kontrapunktu. Oprócz tego podczas Forum Musicum do przestrzeni miejskich powrócą koncerty historycznych formacji instrumentów dętych, a także ludowa potańcówka. Fascynujące konteksty dawnych praktyk wykonawczych staną nam się bliższe podczas spotkań z artystami.

Nie mogę się już doczekać wspólnie z Państwem przeżywanych festiwalowych wydarzeń.
Do zobaczenia!

I am more than happy to invite you to another edition of Forum Musicum, the festival dedicated to early music performed in accordance with historical practices. This year, the main topic of our meetings with the audience is one of the most important instrumental forms of Classicism and Romanticism – the sonata. Its birth was witnessed by an earlier era – the Baroque, a time of many breakthroughs in the history of culture. The very process of shaping the sonata is, in my opinion, one of the most interesting in the history of music. We must understand that until the end of the 16th century, instrumental music was based entirely on vocal patterns – indeed the development of the sonata came from the emergence of instrumental forms from vocal music. This will be illustrated by the programme of three concerts. During the first of these, two excellent artists associated with the Wrocław Baroque Ensemble – Zbigniew Pilch and Marta Niedźwiecka – will present early 17th-century violin sonatas in a cross-sectional programme. Another group of festival performers – the internationally acclaimed Concerto Scirocco ensemble – will introduce us not only to the titular genre, but also pieces from the category of early instrumental works, indicating their affinity with vocal forms. Members of Filatura di Musica will focus on an important element of the development of the sonata: the practice of improvised counterpoint. In addition, during Forum Musicum, concerts of historical wind instrument formations, as well as a folk dance party, will return to urban spaces. Fascinating contexts of historical performance practices will become closer to us during meetings with artists.

I cannot wait to share the festival events with you. See you in August!

forum
musicum
2025

9.08

SOBOTA SATURDAY

16.00 4 PM • UL. ŚW. MIKOŁAJA (PRZED BAZYLIKĄ MNIEJSZĄ PW. ŚW. ELŻBIETY)
ŚW. MIKOŁAJA STREET (IN FRONT OF THE MINOR BASILICA OF ST ELISABETH)

17.00 5 PM • UL. SZEWSKA (PLAC OBOK KOŚCIOŁA ŚW. MARII MAGDALENY)
SZEWSKA STREET (SQUARE NEXT TO THE CHURCH OF ST MARY MAGDALENE)

18.00 6 PM • RYNEK (PRZED WEJŚCIEM DO RATUSZA)
MARKET SQUARE (IN FRONT OF THE ENTRANCE TO THE TOWN HALL)

KRUK I LEW MUZYKA GŁOŚNA THE RAVEN AND THE LION LOUD MUSIC

Minikoncerty w przestrzeni publicznej
Mini-Concerts in Public Spaces

Alta Bellezza:

Laura Dümpelmann – szalამაჟე, pomort shawms, bombard

Hanna Geisel – szalამაჟე, pomort, dudy shawms, bombard, bagpipes

Nathaniel Wood – busines, trąbka suwakowa, puzon busines, slide trumpet, trombone

PROGRAM PROGRAMME

Kruk i lew

Maciej Korwin Jerzy z Podiebradów w sporze o koronę czeską

The Raven and the Lion

Matthias Corvinus and George of Poděbrady in a dispute over the Bohemian crown

Anonim Anonymous *Sophia nasci fertur singula* (Codex Speciaľníĳ)

Anonim Anonymous *Kain mier* (Strahov Codex)

Anonim Anonymous *Myn hrcz freyden ist* (Strahov Codex)

Anonim Anonymous *Regina caeli laetare alleluia* (Codex Speciaľníĳ)

Anonim Anonymous *Pater noster* (Codex Speciaľníĳ)

Anonim Anonymous *Caecus non iudicat de coloribus* (Codex Speciaľníĳ)

Alexander Agricola (ok. ca. 1445–1517) *Ave coronata subľime* (Codex Speciaľníĳ)

Anonim Anonymous *J... – B... – N...* (Margherita Castellani's Songbook)

Anonim Anonymous *A Florence la joeuse cite* (Margherita Castellani's Songbook)

Gwarne przestrzenie, duży pogłos – średniowiecznym zespołom to nie przeszkadzało! W programie tegorocznej edycji Forum Musicum znalazły się koncerty ansambli o składach wzorowanych na funkcjonujących przed wiekami formacjach typu *alta cappella*, które wykorzystywały liczne instrumenty dęte. Międzynarodowa grupa Alta Bellezza kultywuje tradycję ukształtowaną w wiekach XIV i XV, a swoją nazwę zaczerpnęła od jednej z *chanson* Guillaume’a Dufaya – głównego przedstawiciela funkcjonującej wówczas szkoły burgundzkiej.

Podczas swoich trzech koncertów w szczególnie zatłoczonych punktach miejskiej mapy artyści w fascynujący sposób powiążą późnośredniowieczny repertuar z dziejami Środkowej Europy. Muzycy sięgną po historię naszych południowych sąsiadów – Czech. Państwo to, w XV wieku targane religijnymi konfliktami między różnymi odłamami husytów a katolikami, stało się areną ścierania się europejskich potęg, w tym Polski Jagiellonów. Co interesujące z muzycznego punktu widzenia, wojny domowe w podzielonym kraju nie przeszkodziły recepcji najnowszych osiągnięć franko-flamandzkiej polifonii. Zachowane dokumenty świadczą o zainteresowaniu osiągnięciami w dziedzinie wielogłosowości przez oba główne polityczno-religijne obozy pozostałe w kraju po bitwie pod Lipanami w 1434 roku: *Codex Strahov* to dowód na recepcję tych muzycznych zdobyczy w środowiskach posłusznych władzy papieskiej, *Codex Speciaľnik* zaś pochodzi z kręgów utrakwistów.

Wykorzystanie przez Alta Bellezza obu tych źródeł pozwoli na zaprezentowanie dziejów równie pasjonującego, co skomplikowanego konfliktu o czeską koronę między wybranym na króla przez rodzimych możnowładców i sprzyjającym husytom Jerzym z Podiebradów a jego rywalem – królem Węgier Maciejem Korwinem, po ekskomunice nałożonej na Jerzego obwołanym władcą katolickich Moraw.

Noisy spaces, long reverberations – medieval bands didn’t mind! This year’s Forum Musicum programme features concerts by ensembles whose line-ups are modelled on the *alta cappella* formations of past centuries, which made use of a wide range of wind instruments. The international group Alta Bellezza cultivates a tradition formed in the 14th and 15th centuries and takes its name from one of the *chansons* by Guillaume Dufay – the main representative of the Burgundian school.

During their three concerts in busy places on of the city map, the artists will connect the late medieval repertoire with the history of Central Europe in a fascinating way. The musicians will reference the history of our southern neighbours – Bohemia. This country, torn by religious conflicts between various Hussite factions and Catholics in the 15th century, became an arena of clashes between European powers, including Poland under the Jagiellonians. Interestingly, from a musical point of view, the religious wars in the divided country did not curb the reception of the latest achievements of Franco-Flemish polyphony. Preserved documents testify to the interest in achievements in polyphony by the main political and religious factions after the Battle of Lipany in 1434: the *Strahov Codex* is evidence of the reception of these musical achievements in circles obedient to papal authority, while the *Speciaľnik Codex* comes from Utraquist circles.

Alta Bellezza, using both of these sources, will present the history of an equally fascinating and complicated conflict for the Czech crown between George of Poděbrady, elected king by the local magnates and a supporter of the Hussites, and his rival – the King of Hungary Matthias Corvinus, who was proclaimed ruler of the Catholic Moravia after George’s excommunication.

9.08

SOBOTA SATURDAY

20.00 8 PM • RATUSZ, SALA WIELKA TOWN HALL, PRINCIPAL ROOM

XVII-WIECZNE SONATY SKRZYPCOWE 17TH-CENTURY VIOLIN SONATAS

Zbigniew Pilch – skrzypce barokowe Baroque violin

Marta Niedźwiecka – klawesyn, pozytyw harpsichord, chest organ

PROGRAM PROGRAMME

Dario Castello (1590–1658) *Sonata seconda* ze zbioru from *Sonate concertante in stil moderno. Libro secondo* (Wenecja Venice, 1629)

John Dowland (1563–1626) *Lachrymae Pavan (Flow, My Tears)* ze zbioru from *The Second Booke of Songs or Ayres of 2, 4 and 5 Parts* (Londyn London, 1600)

Johann Schop (1590–1667) *Lachrimae Pavaen* ze zbioru from *'t Uitnemend Cabinet* (Amsterdam, 1649)

Aldebrando Subissati (1606–1677) *Sonata XVI Sonata No. 16 Domine ostende* ze zbioru from *Il primo Libro Delle sonate di violino* (Fossombrone, 1675)

Philipp Friedrich Bäddecker (1607–1663) *Sonata in d* ze zbioru from *Sacra partitura* (Stuttgart, 1651)

Carlo Farina (1604–1639) *Sonata seconda detta la Desperata* ze zbioru from *Fünffter Theil. Newer Pavanen, Gagliarden etc.* (Drezno Dresden, 1628)

ZBIGNIEW PILCH

Henricus Litzkau (XVII w. 17th c.) *Sonata in d* – manuskrypt ze zbiorów Uniwersytetu Wrocławskiego a manuscript from the collection of Wrocław University (Wrocław, 1657)

Thomas Baltzar (1630–1663) *Almand; Wariacje na temat Variations on the Theme of „John, Come Kiss Me Now”* ze zbioru from *The Division Violin* (Londyn London, 1684)

Sonata, należąca do najważniejszych form muzycznych klasycyzmu i romantyzmu, miała swoje źródła w epoce wcześniejszej – baroku. Rozwinęła się z canzony będącej przeniesieniem kompozycji wokalnych na instrumenty. Choć te ważne przemiany z przełomu wieków XVI i XVII dokonywały się przede wszystkim w obrębie muzyki włoskiej, Zbigniew Pilch i Marta Niedźwiecka – zainteresowani skrzypcową odsłoną sonaty – na Forum Musicum zaprezentujączesny repertuar pochodzący z różnych europejskich ośrodków.

Artyści koncert rozpoczną kompozycją z drugiej księgi zbioru *Sonate concertante in stil moderno* Daria Castella. Mimo niewielkich rozmiarów dzieło to wyróżniają wewnętrzne kontrasty obejmujące użyte środki i muzyczne nastroje, co jest zresztą typową cechą warsztatu Włocha. Wymagał on od skrzypków dużych umiejętności, co w jego czasach nie wszystkim musiało odpowiadać, skoro we wstępie do jednego ze wznowień zbioru wyjaśniał: „Chociaż z początku sonaty te mogą wydawać się trudnymi, przez wielokrotne wykonywanie duch ich nie dozna uszczerbku, a dzięki temu właśnie można się w graniu ich wprawić do tego stopnia, że staną się utworami najłatwiejszymi”. W Anglii czasów elżbietańskich bezustanne powtarzanie nie mogło szkodzić również melodii znanej jako *Lachrymae*. Ówczesni kompozytorzy powszechnie wykorzystywali utwór Johna Dowlanda w swoich własnych dziełach, również skrzypcowych. Jako przykład takiej inspiracji posłuży pawana Johanna Schopa. Ważną postacią dla ówczesnych angielsko-niemieckich powiązań kulturalnych był Thomas Baltzar. Ten wybitny skrzypek pochodzący z Lubeki przybył do Londynu zimą na przełomie roku 1655 i 1656, a następnie zrewolucjonizował angielską wiolinistykę. Podczas koncertu usłyszymy jego wariacyjne opracowanie popularnej ballady *John, Come Kiss Me Now*. Na gruncie niemieckim niezwykle istotna jest także skromna pod względem ilościowym instrumentalna twórczość Philippa Friedricha Böhdeckera. Sonaty ze zbioru *Sacra partitura* artysty uważa się za jedne z pierwszych pochodzących z tego obszaru dzieł utrzymanych w interesującej nas formie.

Nie zabraknie także kompozycji muzyków związanych z naszym krajem. Służący przez pewien czas na dworze króla Jana Kazimierza skrzypek Aldebrando Subissati pisał nietypowe, ciekawe sonaty złożone z dwóch skontrastowanych metrycznie odcinków – muzykolog Piotr Wilk łączy to z odizolowaniem Włocha od wiodących ośrodków kulturalnych w Europie. Pochodzący z Mantui skrzypek Carlo Farina natomiast w latach 1636–1637 był muzykiem miejskiej kapeli w Gdańsku. Stworzone przez niego sonaty pozwalają mniemać, że osiągnął prawdziwe mistrzostwo w opanowaniu swojego instrumentu. *La Desperata* należy do jego dzieł najbardziej wymagających pod względem wykonawczym. Podczas koncertu artyści zaprezentują ponadto utwór związany z samym Wrocławiem: *Sonatę* siedemnastowiecznego twórcy Henricusa Litzkaua, zachowaną w zbiorach tutejszej Biblioteki Uniwersyteckiej.

The sonata, one of the most important musical genres of Classicism and Romanticism, had its origins in an earlier period – the Baroque – and developed from the canzona, which was again a translation of vocal compositions onto instruments. Although these important transformations at the turn of the 17th century occurred primarily within Italian music, Zbigniew Pilch and Marta Niedźwiecka – demonstrating the violin version of the sonata – will present early repertoire from various European countries at the Forum Musicum.

The artists will begin the concert with a composition from the second volume of Dario Castello's *Sonate concertante in stil moderno*. Despite its small size, the work is distinguished by its internal contrasts in terms of the means used and the musical moods, a characteristic feature of Castello's technique. He also demanded considerable skill from violinists, which may not have appealed to everyone in his time, as he explained in the introduction to one of the later editions of the collection: "Although these sonatas may initially seem difficult, their spirit will not be damaged by repeated performance, and it is precisely through this that one can become so proficient in playing them that they become the easiest pieces." In Elizabethan England, constant repetition did not diminish the value of the melody known as *Lachrimae*. Composers of the time widely used John Dowland's work in their own works, including those for the violin. Johann Schop's pavane serves as an example of such inspiration. Thomas Baltzar was an important figure in the Anglo-German cultural connections of the time. This outstanding violinist, originally from Lübeck, arrived in London in the winter of 1655/56 and subsequently revolutionised English violin playing. During the concert, we will hear his variations on the popular ballad *John, Come Kiss Me Now*. Philipp Friedrich Böddecker's modest instrumental output is particularly significant in Germany. The sonatas from his *Sacra partitura* collection are considered to be among the first works from this region in the form of sonata.

Compositions by musicians with ties to Poland will also be featured. The violinist Aldebrando Subissati, who served for a time at the court of King John II Casimir, wrote unusual, intriguing sonatas composed of two metrically contrasting sections – musicologist Piotr Wilk attributes this to his isolation from the leading cultural centres in Europe. The violinist Carlo Farina, born in Mantua, played in the municipal orchestra in Gdańsk from 1636 to 1637. His sonatas suggest he achieved true mastery of his instrument. *La Desperata* is one of his most demanding works to perform. During the festival concert, the artists will also perform a piece associated with Wrocław: a sonata by the 17th-century composer Henricus Litzkau, preserved in the collections of Wrocław University Library.

10.08

NIEDZIELA SUNDAY

12.00 12 PM • NFM, SALA KAMERALNA CHAMBER HALL

ALTA BELLEZZA
„FENOMEN ALTA CAPPELLA” –
SPOTKANIE Z PUBLICZNOŚCIĄ

ALTA BELLEZZA
“THE PHENOMENON OF ALTA CAPPELLA” –
A MEETING WITH THE AUDIENCE (IN POLISH)

Grzegorz Joachimiak – prowadzenie host

SZCZEGÓŁY MORE INFO

ALTA BELLEZZA

for. photo: Sansal Koçak

16.08

SOBOTA SATURDAY

20.00 8 PM • NFM, SALA CZERWONA RED HALL

**CONCERTO SIROCCO:
SYRENY I ŻOŁNIERZE –
PIEŚNI BEZ SŁÓW Z REPERTUARU
INSTRUMENTALNEGO XVII W.**

**CONCERTO SCIROCCO: SIRENS & SOLDIERS –
SONGS WITHOUT WORDS FROM THE 17TH CENTURY
INSTRUMENTAL REPERTOIRE**

Concerto Scirocco:

Esther Crazzolarà – skrzypce violin

Giulia Genini – dulcjan, flety podłużne, kierownictwo artystyczne dulcian, recorders, artistic direction

Pietro Modesti – kornet cornett

Susanna Defendi, Nathaniel Wood – puzony sackbuts

Luca Bandini – violone

Giovanni Bellini – teorba theorbo

Michele Vannelli – pozytyw, klawesyn chest organ, harpsichord

PROGRAM PROGRAMME

Biagio Marini (1594–1663) *Canzon VIII a sei* ze zbioru from *Sonate, symphonie, canzoni, passèmezzi, baletti, corenti, gagliarde e retornelli* op. 8 (Wenecja Venice, Bartolomeo Magni, 1626)

Marco Uccellini (1603–1680) *Symphonia 34 „A gran Battaglia”* ze zbioru from *Sinfonie Boscarecie* op. 8 (Wenecja Venice, 1660)

Samuel Scheidt (1587–1654) *Canzona „Es-ce mars”* ze zbioru from *Ludi Musici I* (Hamburg, 1621)

Anonim Anonymous (XVI w. 16th c.) *Division on Barafostus' Dreame* ze zbioru from *Thomas Tunstall Virginal Book* (Londyn London, 1630, British Library, Add MS 36661)

Andrea Falconieri (1585–1656) *Fantasia detta la Portia* ze zbioru from *Il primo libro di canzone, sinfonie, fantasie, capricci, brandi, correnti, gagliarde, alemane, volte* (Neapol Naples, 1650)

William Brade (1560–1630) *Corale a Violino Solo* z manuskryptu F. Scharlego from the F. Scharle manuscript (1670–1674, Uppsala University Library imhs 001:010)

William Byrd (1539/40–1623) *Sermone blando*
(Oxford, Bodleian Library, MSS Tenbury 354–358)

Alessandro Piccinini (1566–1638) *Toccata ze zbioru* from
Intavolatura di liuto et di chitarrone. Libro primo (1623)

Samuel Scheidt (1587–1654) *Canzona „Bergamasca”* SSWV 6 ze zbioru from
Ludi musici I (Hamburg, 1621)

Giovanni Antonio Bertoli (1598–1645) *Sonata settima „Passacaglia”* ze zbioru from
Compositioni musicali (Wenecja Venice, 1645)

Antonio Ferro (ok. ca. 1600–1662) *Sonata a 5* ze zbioru from *Sonate a due, tre, quattro* op. 1
(Wenecja Venice, 1649)

Marco Uccellini (1603–1680) *Aria decima terza sopra „Questa bella sirena”* ze zbioru from
Sonate, correnti et arie op. 4 (Wenecja Venice, 1645)

Samuel Scheidt (1587–1654) *Galliard battaglia* SSWV 59 ze zbioru from
Ludi musici I (Hamburg, 1621)

CONCERTO SCIROCCO

for. photo: Alejandro Gomez Lozano

Aż do końca szesnastego stulecia muzyka instrumentalna oparta była na wzorcach wokalnych. Nic zatem dziwnego, że kiedy doszło już do emancypacji tej pierwszej, postawiono przed nią to samo zadanie, którego realizacji dotychczas oczekiwano od muzyki wykonywanej przez śpiewaków: odmalowywania poetyckich obrazów i oddawania stanu ludzkiego ducha. Tak właśnie powstał barokowy pierwowzór Mendelssohnowskich „pieśni bez słów”. Podczas Forum Musicum ten fascynujący repertuar przedstawi ceniony przez międzynarodową krytykę zespół Concerto Scirocco.

Koncert rozpocznie jedna z canzon Biagia Mariniego – siedemnastowiecznego artysty, którego twórczość okazała się niebywale istotna dla rozwoju muzyki: w jego dorobku widać bowiem nawet wyodrębnianie się poszczególnych instrumentalnych gatunków. Początki sonaty triowej będziemy mogli rozpoznać w dialogujących głosach *Fantasia detta La Portia* neapolitańskiego twórcy Andrei Falconieriego. Inną ważną postacią epoki był Giovanni Antonio Bertoli. Zbiór jego utworów na fagot, zatytułowany *Compositioni musicali*, a wydany w Wenecji w 1645 roku, jest pierwszą znaną kolekcją sonat solowych. *Symphonia 34 „A gran Battaglia”* Marca Uccelliniego, którą usłyszymy następnie, to przykład barokowego malarstwa dźwiękowego, w tym wypadku ukazującego obraz zbrojnego starcia. Batalistyczny charakter mają również *Canzona „Est-ce mars”* oraz *Galliard battaglia* Samuela Scheidta – jednego z najwybitniejszych przedstawicieli muzyki niemieckiej pierwszej połowy XVII wieku. Z dorobku wspomnianego Uccelliniego pochodzi też utwór instrumentalny poświęcony tematyce miłosnej – *Aria decima terza sopra „Questa bella sirena”*, wykorzystujący w formie ostinata temat pochodzący prawdopodobnie z zaginionej pieśni, której słów nie znamy.

Rozwój muzyki przełomu XVI i XVII wieku niósł z sobą nie tylko przekształcenia stylistyczne twórczości, ale też samych instrumentów. Bolończyk Alessandro Piccinini tworzył zarówno muzykę, jak i właśnie instrumenty – w obu tych dziedzinach odnosił sukcesy. Jako lutnik dokonał ważnych modyfikacji w konstrukcji chitarrone, przypisywał też sobie wynalezienie arcyłutni. Innym przedstawicielem tego zawodu był Marco Antonio Ferro, jako lutnista związany z wiedeńską Hofkapelle. Podczas Forum Musicum Concerto Scirocco sięgnie również po repertuar angielski. *Sermone blando* Williama Byrda to kanoniczne opracowanie chorałowej melodii, stworzone przez tego kompozytora jeszcze w czasie dorastania. *Corale* Williama Brade’a to prawdopodobnie najwcześniejszy utwór na skrzypce solo autorstwa Anglika, ujawniający przy tym predylekcje tego parającego się również grą na skrzypcach autora do prawdziwej wirtuozerii.

Until the late 16th century, instrumental music was based on vocal patterns. It is no surprise, then, that when instrumental genres finally emancipated themselves as an independent idea, they were expected to paint poetic images and convey the state of the human spirit, just like vocal music. This is how the Baroque prototype of Mendelssohn's songs without words was created. At the Forum Musicum, the internationally acclaimed ensemble Concerto Scirocco will present this fascinating repertoire.

The concert will begin with one of Biagio Marini's canzonas. Marini was a 17th-century artist whose work proved incredibly important for the development of music: his oeuvre reveals the emergence of individual instrumental genres. The origins of the trio sonata can be recognised in the dialoguing voices of *Fantasia detta La Portia* by the Neapolitan composer Andrea Falconieri. Another important figure of the era was Giovanni Antonio Bertoli. His collection of works for bassoon, entitled *Compositioni musicali*, published in Venice in 1645, is also the first known collection of solo sonatas. Marco Uccellini's *Symphony No. 34 "A gran Battaglia"*, which we will hear next, is an example of Baroque sound painting, in this case depicting a battle. Also referencing a battlefield are the *Canzona Est-ce mars* and the *Galliard battaglia* by Samuel Scheidt – one of the most accomplished representatives of German music of the first half of the 17th century. Uccellini's oeuvre includes also an instrumental piece devoted to the theme of love – the *Aria decima terza sopra "Questa bella sirena"*, which uses an ostinato theme taken most probably from a lost song whose words are unknown.

The development of music at the turn of the 17th century brought with it not only stylistic transformations in composition but also in the instruments themselves. The Bolognese Alessandro Piccinini created both music and instruments – and he excelled in both. As a luthier, he made important modifications to how the chitarrone was made and claimed credit for inventing the archlute. Another representative of this profession was Marco Antonio Ferro, a lutenist associated with the Vienna Hofkapelle. During the Forum Musicum, Concerto Scirocco will also explore English repertoire. William Byrd's *Sermone blando* is an arrangement of a chorale melody, composed in his teenage years. William Brade's *Corale* is most probably one of the earliest known pieces for solo violin in English music; the composer himself was a violinist and this work displays his predilection for true virtuosity.

17.08

NIEDZIELA SUNDAY

16.00 4 PM • PLAC UNIWERSYTECKI UNIWERSYTECKI SQUARE

17.00 5 PM • PLAC PRZED KOŚCIOŁEM REKTORALNYM ŚW. MACIEJA
SQUARE IN FRONT OF THE RECTORAL CHURCH OF ST MATTHIAS

18.00 6 PM • PLAC KATEDRALNY KATEDRALNY SQUARE

DUDY, TRĄBY, SZALAMAJE, KOTŁY BAGPIPES, TRUMPETS, SHAWMS, TIMPANI

Minikoncerty w przestrzeni publicznej
Mini-Concerts in Public Spaces

Ensemble MusiCanti Potestatis:

Filippo Calandri – trąbka suwakowa, trąbka, kornet slide trumpet, trumpet, cornett

Lorenzo Lolli – naquaire nakers, tamburello

Danilo Tamburo – trąbka, puzon trumpet, sackbut

Giacomo Silvestri – szalamaja, pomort, dudy shawm, bombard, bagpipe

PROGRAM PROGRAMME

Anonim Anonymous *La Manfredina i Rotta della Manfredina* – estampa

(British Library, rkp. manuscript Add.29987, przełom XIV/XV w. turn of the 15th c.)

Anonim Anonymous *Novus miles sequitur* – conductus (Monasterio de las Huelgas, Burgos,
Codex Las Huelgas, ok. ca. 1300)

Anonim Anonymous *Ductia* (British Library, rkp. manuscript Harley 978, II połowa XIII w.,
2nd half of the 13th c.)

Guillaume Du Fay / Robert Morton (ok. ca. 1430–1479) *Il sera pour vous combatu / L'homme armé
Rondeaux* (Yale University Library, Mellon Chansonnier, koniec XV w. end of the 15th c.)

Anonim Anonymous *Leoncello* – ballo; tenor wg Domenico da Piacenza (ok. ca. 1390–1470)
(Bibliothèque nationale de France, Paris rkp. manuscript F-Pnm Italien 972, oprac. arr. M. Nardella)

John Dunstable (ok. ca. 1390–1453) *Bassadanza* – kanon canon (British Library rkp. manuscript
Add. MS 31922, Henry VIII Manuscript)

Anonim Anonymous *La Spagna* – bassadanza i and *Agnus Dei* z from *Missa „La Bassadanza”*
Heinricha Isaaca by Heinrich Isaac (ok. ca. 1450–1517) (Universitätsbibliothek Leipzig, rkp.
manuscript D-LEu MS Thomaskirche 49, 1494)

Anonim Anonymous *In questo ballo* – frottola (Biblioteca Nazionale Centrale, Florencja Florence,
rkp. manuscript I-Fn MS Magl. XIX.108, XV w. 15th c.)

Anonim Anonymous *Zappay lo Campo* – frottola (Biblioteca dell'Abbazia, Montecassino, rkp.
manuscript I-MC 871, XV w. 15th c.)

We Wrocławiu znów będzie głośno! W NFM, a także dwóch miejskich przestrzeniach ponownie zagrają formacje reprezentujące średniowieczny typ zespołu określany jako alta cappella (wł. głośna kapela). Ensemble MusiCanti Potestatis – grupa związana z Bevagną we włoskiej Umbrii – wykorzystuje najbardziej archaiczne kombinacje instrumentów. Koncerty tych artystów to wyjątkowa okazja, by doświadczyć żywiołowości średniowiecznej muzyki.

Zespoły, dla których brzmienia podstawą był dźwięk szalamai, w XIV i XV wieku należały do najważniejszych składników pejzażu dźwiękowego europejskich dworów i miast. Szczegółową charakterystykę tego typu grup wraz z dokładnym rozpisaniem ról poszczególnych instrumentów znajdujemy nawet w pochodzącym najprawdopodobniej z lat 1482–1483 tekście Tinctorisa – głównego teoretyka muzyki tej epoki. Skład takich kapel podlegał przemianom. Oprócz szalamai głośne brzmienia mogły być prezentowane przez różnego rodzaju trąbki, puzony, dudy, piszczałki oraz bębny. Muzycy uczestniczyli w dworskim życiu, wtórując do tańca podczas uczt i biorąc udział w innych tego rodzaju wydarzeniach. Wykonywali też muzykę sakralną. Przypuszcza się, że grając, w dużym stopniu improwizowali. Mieszczanie najczęściej spotykali takich artystów w trakcie publicznych uroczystości odbywających się na placach. W większych ośrodkach działały też formacje niezależne, które można było zatrudnić do zapewnienia oprawy muzycznej prywatnych okazji.

Działający od 2011 roku członkowie Ensemble MusiCanti Potestatis dążą do jak najwierniejszego zinterpretowania dawnych praktyk muzycznych w oparciu o aktualną wiedzę historyczną. Nierzadko eksplorują też nowe repertuarowe dziedziny – z pewnością są częstymi gośćmi bibliotek. Prezentując hałaśliwy rezultat swoich dokładnych studiów, muszą jednak trzymać się już jak najdalej od zacisza naukowych księgozbiorów, ale za to cieszą publiczność.

ENSEMBLE MUSICANTI POTESTATIS

for. photo: Pio Nardella

Wrocław will be loud again! Groups performing in the tradition of *alta cappella* (Italian for “loud band”) will once again play at the NFM and in two other venues in Wrocław. Ensemble MusiCanti Potestatis, a group based in Bevagna in Umbria, Italy, uses truly archaic combinations of instruments. These artists’ concerts offer a unique opportunity to immerse yourself in the exuberance of medieval music.

Ensembles playing shawms were among the most important components of the sound soundscape of European courts and cities in the 14th and 15th centuries. A detailed description of these groups, along with a specification of the roles of individual instruments, can be found in a text by Tinctoris, the leading music theorist of the era, dating from 1482–1483. There were various line-ups. In addition to the shawm, diverse types of trumpets, trombones, bagpipes, pipes and drums could also add to the noise. Musicians participated in court life, accompanying dances at feasts and performing during other such events, and they also played sacred music. It is believed that they mostly improvised. Townspeople most often encountered such artists during public celebrations held in public squares. In larger towns, independent groups were also in operation and could be hired to provide musical accompaniment for private occasions.

Active since 2011, the members of the Ensemble MusiCanti Potestatis strive to reenact early musical practice as faithfully as possible, based on current historical knowledge. They also frequently explore new areas of repertoire – thus, they are frequent visitors to libraries. In presenting the loud results of their meticulous research, they surely now steer as far from the privacy of scholarly collections as possible, yet they delight audiences with their energy.

for. photo: Danilo De Laurentiis

22.08

PIĄTEK FRIDAY

20.00 8 PM • STARY REFEKTARZ PRZY KLASZTORZE OO. DOMINIKANÓW
OLD REFECTORY AT THE DOMINICAN MONASTERY

POTAŃCÓWKA DANCE PARTY

Kapela Odloty

Sierpniowy festiwal nie pomija w swoim programie tradycji ludowej. Polski muzyczny folklor, przez większość swojej historii zakorzeniony w ustnych przekazach i skoncentrowany na tańcu, to dziedzina kultury dziś nieobecna w życiu większości z nas. Pomimo tego od kilkunastu lat przeżywa ona swój mały renesans. Zapomniane proste konwencje wspólnego tańca pozwalają odkryć wyzwalającą radość odebraną nam przez nowoczesne formy życia.

Podczas corocznej festiwalowej potańcówki odbywającej się tym razem w barokowym starym Refektarzu przy wrocławskim klasztorze oo. Dominikanów zagra trzyosobowa Kapela Odloty, w skład której wchodzi Milka Majczyno, Piotr Rogaliński oraz Teofil Pawłowski. Prezentują oni taneczny i śpiewaczy repertuar Wschodniej Wielkopolski, sięgając po melodie nawet z przełomu XIX i XX wieku. W swoich artystycznych poszukiwaniach członkowie zespołu korzystają z opracowań muzykologicznych, jak na przykład *Folklor muzyczny okolic Konina* Krzysztofa Pydyńskiego, oraz nagrań terenowych muzykantów: Walentego Matczaka z Golina, Jana Borucha z Zespołu Regionalnego „Pałuki” z Kcyni czy Czesława Marciniaka i Agnieszki Piaseckiej-Zarębskiej z Zespołu Ludowego „Babiak”, a także Kapeli Szelażków z Nieszawy.

W wykonaniu Odlotów nie zabraknie najważniejszych polskich tańców. Pojawią się zatem kujawiaki, obery, polki, ale także wiwaty. Artyści chętnie uczą też, jak poruszać się po parkiecie. Jako że działają spontanicznie, a ich muzyczne kompetencje są naprawdę szerokie, wszystkie wydarzenia z udziałem tej kapeli cechuje nieprzewidywalność. Przede wszystkim jednak będzie to po prostu znakomita zabawa, na którą wszystkich zapraszamy!

Forum Musicum does not neglect folk traditions. Polish folk music, rooted in oral traditions and focused on dance for most of its history, is a realm largely absent from the lives of most of us today. Despite this, it has been having a renaissance for over a decade. The forgotten simple conventions of communal dance allow us to discover its liberating joy, stolen by modern lifestyles.

During the annual festival dance, held this time in the Baroque Old Refectory at the Dominican Monastery in Wrocław, the three-strong Kapela Odloty, composed of Miłka Majczyno, Piotr Rogaliński, and Teofil Pawłowski, will perform. They present a repertoire of dance and song from Eastern Greater Poland, reaching for melodies dating back to the turn of the 20th century. In their explorations, the band members draw on musicological studies, such as Krzysztof Pydyński's *Folklore of the Musical Areas of Konin*, as well as field recordings by musicians such as Walenty Matczak from Golin, Jan Boruch from Kcynia's Pałuki Regional Ensemble, Czesław Marciniak and Agnieszka Pias-ecka-Zarębska from the Babiak Folk Band, and the Szelążek Band from Nieszawa.

Kapela Odloty's performance will feature major Polish folk dances, including kujawiaks, obereks, polkas, and jubilee dances. The band also enthusiastically teaches dance steps. Their spontaneous approach and extensive musical expertise make all events with this band unpredictable. Above all, it will simply be great fun, and we invite everyone to join in!

for. photo: Nina Szczudlik

23.08

SOBOTA SATURDAY

20.00 8 PM • ORATORIUM MARIANUM

NARODZINY SONATY

THE BIRTH OF THE SONATA

ARS CONTRAPUNCTI DIMINUTI

Filatura di Musica:

Marek Nahajowski – flety podłużne, kierownictwo artystyczne recorders, artistic direction

Magdalena Pilch – flety podłużne, flet traverso recorders, transverse flute

Judyta Tupczyńska – skrzypce violin

Justyna Młynarczyk – viola da gamba

Patrycja Domagalska-Kaluża – pozytyw chest organ

PROGRAM PROGRAMME

Giorgio Mainerio (1535–1582) *Pass'e mezzo antico* ze zbioru from *Il primo libro de balli*
(Wenecja Venice, 1578)

Jacob Arcadelt (1507–1568) *O felici occhi miei* ze zbioru from *Il primo libro di madrigali d'Arcadelt*
(Wenecja Venice, 1539)

Diego Ortiz (1517–1570) *Recercada segunda sobre „O felici occhi miei”* z from *Trattado de Glosas*
(Rzym Rome, 1553)

Vincenzo Ruffo (1508–1587) *Capriccio sopra „O felici occhi miei”* ze zbioru from *Capricci in musica a 3 voci* (Mediolan Milan, 1564)

Giorgio Mainerio *Ballo milanese* oraz and *La Parma* ze zbioru from *Il primo libro de balli*
(Wenecja Venice, 1578)

Cipriano de Rore (1515–1565) *Anchor che col partire* ze zbioru from *Madrigali a 4 voci, libro primo*
(Wenecja Venice, 1547)

Andrea Gabrieli (1533–1585) *Ricercar „Anchor che col partire”* ze zbioru from
Il terzo libro de ricercari (Wenecja Venice, 1596)

Riccardo Rognoni (1550–1620) *Passaggi sopra „Anchor che col partire”* ze zbioru from
Passagi per potersi essercitare nel diminuire terminatamente (Wenecja Venice, 1592)

Vincenzo Ruffo *La Disperata* oraz and *La Gamba* ze zbioru from *Capricci in musica a 3 voci*
(Mediolan Milan, 1564)

Diego Ortiz *Recercada segunda sobre passamezzo moderno* z from *Trattado de Glosas*
(Rzym Rome, 1553)

Orlando di Lasso (1532–1594) *Susanne un jour* ze zbioru from *Tiers livre des chansons* (Paryż Paris, 1560)

Geert van Turnhout (1520–1580) *Bicinium „Susanne un jour”* ze zbioru from *Liber musicus duarum vocum cantiones* (Antwerpia Antwerp, 1571)

Claude Le Jeune (1528–1600) *Susanne un jour* ze zbioru from *Meslanges de la musique* (Paryż Paris, 1587)

Adam Jarzębski (zm. d. 1648/49) *Susanna videns* ze zbioru from *Canzoni e concerti* (Warszawa Warsaw, 1627)

Cesare Borgo (zm. d. 1623) *Canzon „La Castelnovata”* z *Tabulatury Pelplińskiej* from the *Pelplin Tablature* (ok. ca. 1620)

Giovanni Valentini (1582–1649) *Canzon a quatro* z *Tabulatury Pelplińskiej* from the *Pelplin Tablature* (ok. ca. 1620)

Tarquinio Merula (1595–1665) *Canzon „La Lusignuola”* z *Tabulatury Pelplińskiej* from the *Pelplin Tablature* (ok. ca. 1620)

W Europie do około 1600 roku muzyka instrumentalna miała niewielkie znaczenie i ściśle podążała za wzorcami wokalnymi. Przełom w tej dziedzinie przyniósł rozwój technik kontrapunktycznych i imitacyjnych. Ten renesansowo-barokowy przewrót ukazany w różnorodnym repertuarze na Forum Musicum przedstawi związany z Łodzią zespół Filatura di Musica. Artyści skupią się na opartej na dawnych metodach sztuce improwizacji, prezentując także zachowane w źródłach z epoki instrumentalne opracowania melodii pisanych z myślą o wykonaniu przez śpiewaków. Ważnym punktem programu będą też canzony przechowane w odnalezionej w 1957 roku na Pomorzu tak zwanej *Tabulaturze Pelplińskiej*.

Festiwalowy koncert stanie się okazją do wysłuchania utworów opartych na wspólnych muzycznych motywach. Szesnastowieczny hiszpański kompozytor i teoretyk Diego Ortiz jest autorem *Trattado de glosas* – pierwszego wydanego drukiem podręcznika ornamentacji przeznaczonego dla artystów grających na instrumentach smyczkowych. W księdze drugiej tej rozprawy znajdują się już autorskie opracowania Ortiza określane przez niego terminem *recercadas*. Cztery z nich to ozdobne wersje madyrału *O felici occhi miei* Jacques’a Arcadelta – wczesnego francuskiego mistrza tej formy. To samo dzieło w nowej odsłonie odnajdujemy też w zbiorze *Capricci in musica* Vicenza Ruffa, wydany w Mediolanie w 1564 roku. Zespół kierowany przez Marka Nahajowskiego sięgnie po oryginał i warianty kompozycji Arcadelta pochodzące z obu wymienionych źródeł.

W paru wersjach usłyszymy też *Anchor che col partire* Cipriana de Rore. Miłosny utwór działającego we Włoszech Flamanda był prawdziwym fenomenem. Aż około dwudziestu spośród ponad setki znanych instrumentalnych wersji jego madrygałów opracowanych przez różnych artystów oparto bowiem właśnie na tym dziele, które powstało najprawdopodobniej do tekstu pióra Alfonsa d'Avalosa. Członkowie Filatura de Musica zaprezentują tę przygotowaną przez Andreę Gabriele'go – czołowego kompozytora włoskiego drugiej połowy XVI wieku, twórcę tak zwanej szkoły weneckiej. Zabrzmie również adaptacja autorstwa Riccarda Rognoniego – wybitnego muzyka grającego na instrumentach smyczkowych, pamiętanego dziś głównie jako autor traktatu o dyminucji (formie muzycznego zdobnictwa) *Passaggi per potersi esercitare...*, porównywanego z przywołanym już tu traktatem Diega Ortiza.

In Europe, until around 1600, instrumental music held little significance, instead simply following vocal patterns closely. The breakthrough in this field came with the development of counterpoint and imitation techniques. This Renaissance-Baroque revolution, presented in a diverse repertoire at Forum Musicum, will be showcased by the ensemble Filatura di Musica, associated with Łódź. The group will focus on the art of improvisation based on ancient methods, as well as presenting instrumental arrangements of melodies originally intended for vocal performance, preserved in period sources. An important part of the programme will also be the canzoni preserved in the so-called Pelplin Tablature discovered in Pomerania in 1957.

The festival concert offers a chance to listen to pieces built around common musical motifs. The 16th-century Spanish composer and theorist Diego Ortiz is the author of the *Trattado de glosas* – the first printed manual of ornamentation intended for string instrument players. In the second book of this treatise, Ortiz presents his own arrangements, referred to by him as *recercadas*. Four of these are ornamental versions of the madrigal *O felici occhi miei* by Jacques Arcadelt, an early French master of this form. The same piece, in a new version, can also be found in the *Capricci in musica* by Vincenzo Ruffo, published in Milan in 1564. The ensemble, led by Marek Nahajowski, will perform the original and both of these variations of Arcadelt's composition.

We will also hear several versions of *Anchor che col partire* by Cipriano de Rore. This love piece, composed by a Flemish musician who was active in Italy, was a true phenomenon. About 20 of the more than a hundred known instrumental versions of his madrigals, arranged by various artists, were based on this work, which was most likely set to lyrics by Alfonso d'Avalos. The members of Filatura di Musica will present an arrangement by Andrea Gabrieli – the leading Italian composer of the second half of the 16th century and a creator of the so-called Venetian school. An adaptation by Riccardo Rognoni will also be performed. This outstanding string instrumentalist is best remembered today as the author of the treatise *Passaggi per potersi esercitare...*, a work on diminution (a form of musical ornamentation) often compared to Diego Ortiz's above-mentioned work.

24.08

NIEDZIELA SUNDAY

12.00 12 PM • NFM, SALA KAMERALNA CHAMBER HALL

**SZTUKA KONTRAPUNKTU
OZDOBNEGO –
SPOTKANIE Z PUBLICZNOŚCIĄ**
THE ART OF ORNAMENTAL COUNTERPOINT –
A MEETING WITH THE AUDIENCE

Marek Nahajowski, Filatura di Musica – prowadzenie host

SZCZEGÓŁY MORE INFO

FILATURA DI MUSICA

for. photo: Marian Sztajner

Organizator zastrzega sobie możliwość dokonania zmian w programie.
The Presenter reserves the right to change the programme.

BILETY TICKETS

BILETY.NFM.WROCLAW.PL
71 715 97 00

FORUMMUSICUM.PL

ZOBACZ ZAPOWIEDŹ FESTIWALU
SEE THE FESTIVAL ANNOUNCEMENT

NFM.WROCLAW.PL

Narodowe Forum Muzyki im. Witolda Lutosławskiego
The Witold Lutosławski National Forum of Music
pl. Wolności 1, Wrocław

Organizator
Presenter:

NFM – instytucja kultury współprowadzona przez
NFM – institution of culture co-managed by:

Mecenas Tytularny NFM
NFM Titular Patron:

Mecenasi NFM
NFM Patrons:

Partnerzy strategiczni NFM
NFM Strategic Partners:

Partnerzy NFM NFM Partners:

Partnerzy medialni NFM NFM Media Partners:

